

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Strasbourg den 12.9.2023
COM(2023) 535 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Stödpaket för små och medelstora företag

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Stödpaket för små och medelstora företag

1 Små företag är viktiga

Små och medelstora företag är centrala för Europas ekonomiska och sociala struktur. Det finns 24 miljoner små och medelstora företag i EU och de utgör 99 % av EU:s alla företag, står för två tredjedelar av arbetstillfällena i EU:s privata sektor¹ och är också djupt förankrade i lokalsamhällena, särskilt på landsbygden². De står för mer än hälften av förädlingsvärdet i EU:s icke-finansiella företagssektor och är Europas grogrund för innovation³, mångfald och jämlikhet⁴. De små och medelstora företagen är oundgängliga för Europas gröna och digitala omställning⁵ och dess långsiktiga välbefinnande.

Små och medelstora företag har varit en konstant i kommissionens politik, än mer sedan strategin för små och medelstora företag lanserades 2020⁶. Inom den nuvarande fleråriga budgetramen (2021–2027) och inom NextGenerationEU⁷ förväntar sig kommissionen att mer än 200 miljarder euro kommer att göras tillgängliga för små och medelstora företag inom ramen för dess olika finansieringsprogram. I en tid då kriserna avlöser varandra har de små och medelstora företagens varaktiga återhämtning och motståndskraft varit en central prioritering. Faciliteten för återhämtning och resiliens⁸ tillhandahåller upp till 45 miljarder euro i exempelöst stöd till små och medelstora företag⁹, utöver de sammanlagt 65 miljarder euro som tillhandahålls inom sammanhållningsfonderna¹⁰. Små och medelstora företag har också varit de främsta stödmottagarna inom det europeiska instrumentet för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation (Sure), som utformats för att skydda arbetstillfällen och inkomster från covid-19-pandemins effekter. Dessutom har de små och medelstora företagens intressen stått i centrum för kommissionens tillfälliga ram för statligt

¹ Resultatgranskning av små och medelstora företag 2023, https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_en.

² Särskild Eurobarometer 486, Små och medelstora företag, uppstarts företag, expanderande företag och entreprenörskap, september 2020, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2244>.

³ *Productivity in SMEs and large firms*, OECD, 2021, <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/54337c24-en/index.html?itemId=/content/component/54337c24-en>.

⁴ Särskild Eurobarometer 486, Små och medelstora företag, nystartade företag, expanderande företag och entreprenörskap, september 2020, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2244>.

⁵ Omkring 89 % av de små och medelstora företagen vidtar redan åtgärder för att bli mer resurseffektiva, Särskild Eurobarometer 498, Små och medelstora företag, resurseffektivitet och gröna marknader, mars 2022, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2287>.

⁶ COM(2020) 103 final.

⁷ COM(2021) 250 final.

⁸ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/smart.html.

⁹ Resultattavlan för återhämtning och resiliens, metoden med digital märkning av pelare, stöd till små och medelstora företag som primärt eller sekundärt politikområde.

¹⁰ Detta inbegriper totalt 43 miljarder euro inom den fleråriga budgetramen 2021–2027 och totalt 22 miljarder euro inom ramen för sammanhållningspolitikens investeringsinitiativ mot effekter av coronaviruset och React-EU.

stöd¹¹, som gör det möjligt för medlemsstaterna att ge behövande företag nödvändigt stöd samtidigt som man säkerställer likabehandling och begränsar otillbörlig snedvridning av konkurrensen som skulle undergräva den inre marknaden.

En rad åtgärder har hjälpt europeiska små och medelstora företag att utnyttja de nya marknadsmöjligheter som den gröna och den digitala omställningen samt sektorsövergripande och gränsöverskridande samarbete innebär. Från att placera ut 150 digitala innovationsknutpunkter över hela kontinenten till att inrätta ett nätverk av hållbarhetsrådgivare för små och medelstora företag¹², från att lansera omställningsbanor för Europas industriella ekosystem¹³ till att reformera utformningen av elmarknaden¹⁴, från att hjälpa små och medelstora företag att få tillgång till data på rättvisa villkor¹⁵ till att mobilisera riskkapital för nystartade företag och små och medelstora företag på strategiska områden, som till exempel rymden¹⁶, och från att stärka internationaliseringen¹⁷ och handeln¹⁸, och förbättra affärsmöjligheterna genom Global Gateway¹⁹, till att skydda immateriella tillgångar²⁰ – de små och medelstora företagens behov har stått i centrum för kommissionens arbete.

Trots detta står små och medelstora företag inför stor osäkerhet, utbudsbegränsningar, brist på arbetskraft och en inte alltid rättvis konkurrens. Volatilitet och oförutsägbarhet i dagens ekonomiska situation har gjort det svårare för små och medelstora företag att bedriva sin verksamhet. Under delar av 2021 och 2022 hade de svårt att anställa ny personal för att möta den kraftigt ökande efterfrågan. Dessutom ställdes de inför högre energikostnader till följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina, samtidigt som de snabbt stigande råvarupriserna har satt ännu större press på småföretagen. Stigande räntor har också gjort det svårare för små och medelstora företag att få tillgång till finansiering.

¹¹ Den tillfälliga ramen för statliga stödåtgärder under utbrottet av covid-19, kommissionens tillfälliga krisram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin till följd av Rysslands angrepp mot Ukraina, de ändrade allmänna gruppundantagsreglerna (kommissionens förordning (EU) 2023/1315 och den föreslagna översynen av förordningen om stöd av mindre betydelse, https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations/2022-de-minimis_en.

¹² Inom Enterprise Europe Network.

¹³ https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/transition-pathways_en.

¹⁴ COM(2023) 148 final. Förslaget skulle göra det möjligt för medlemsstaterna att tillämpa priskontroller på såväl små och medelstora företag som konsumenter under energikriser.

¹⁵ COM(2022) 68 final.

¹⁶ Investeringsfaciliteten Cassini bidrar med nästan 700 miljoner euro till riskkapitalfonder som investerar i rymden och mobiliserar minst totalt 1,5 miljarder euro i riskkapital till nystartade företag och små och medelstora företag.

¹⁷ Små och medelstora företag får också 1 miljard euro i finansiering inom ramen för programmet för den inre marknaden, som är öronmärkt för att stärka de små och medelstora företagens konkurrenskraft och internationalisering och kanalisera stöd till små och medelstora företag via mellanhänder för små och medelstora företag, till exempel genom Enterprise Europe Network och Eurocluster, som stöds av den europeiska plattformen för klustersamarbete.

¹⁸ Alla nya EU-handelsavtal innehåller särskilda kapitel om små och medelstora företag med bestämmelser som ska hjälpa små och medelstora företag att utöka sin verksamhet med och på utländska marknader. En särskild klagomålsmekanism (<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/single-entry-point-0>) gör det möjligt för små och medelstora företag att rapportera de hinder de stöter på när de vill få tillträde till utländska marknader.

¹⁹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/global-gateway_sv.

²⁰ COM(2020) 760. Handlingsplanen hjälper företag, särskilt små och medelstora företag, att dra största möjliga nytta av sina uppfinningar och verk.

Dessa svårigheter kommer sannolikt att bestå. EU och medlemsstaterna måste outtröttligt fortsätta att stödja små och medelstora företag, hjälpa dem att konsolidera sin återhämtning och utnyttja sin fulla potential, så att de alla – alltifrån närbutiken och familjehotellet till det nystartade teknikföretaget – kan fortsätta att bidra till Europas långsiktiga välbefinnande.

Med detta stödpaket för små och medelstora företag vill kommissionen ge kortsiktigt stöd, stärka de små och medelstora företagens långsiktiga konkurrenskraft och motståndskraft och främja ett rättvist och gynnsamt företagsklimat för små och medelstora företag. Det omfattar följande:

- Ett förslag till **förordning om sena betalningar**.
- Ett förslag till **direktiv om skatteförenkling för små och medelstora företag**.
- En rad **åtgärder** för att underlätta för små och medelstora företag, förbättra tillgången till finansiering och kvalificerad arbetskraft och stödja små och medelstora företag under hela deras livscykel.

Meddelandet åtföljs av den första genomföranderapporten om den **gemensamma digitala ingången** och en första preliminär översyn av förordningen om förbindelserna mellan plattformar och företag (**P2B-förordningen**)²¹.

2 Utmaningar: Små och medelstora företag och deras varaktiga återhämtning

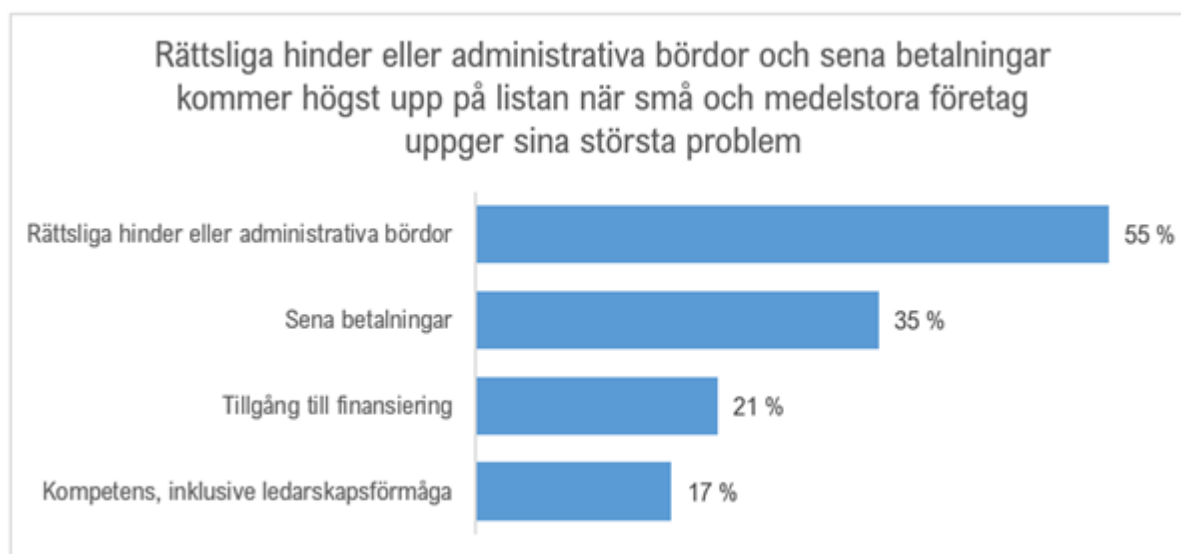
De små och medelstora företagen har ännu inte kommit upp i samma resultat som före pandemin. Efter inflationsjustering beräknas de små och medelstora företagens förädlingsvärde för 2023 fortsätta att ligga 3,6 % (jämfört med 1,8 % för stora företag) under 2019 års nivå, medan sysselsättningen i små och medelstora företag knappt har återhämtat sig till nivåerna före krisen²². I reala termer minskade de små och medelstora företagens förädlingsvärde i tolv av de 14 industriella ekosystemen under 2022²³, och för 2023 beräknas förädlingsvärdet minska för små och medelstora företag i alla ekosystem.

²¹ I förordning (EU) 2019/1150 (*P2B-förordningen*) fastställs regler för att skapa ett rättvist, transparent och förutsägbart företagsklimat, särskilt för mindre företag och näringsidkare på onlineplattformar.

²² Resultatgranskning av små och medelstora företag 2023, https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_en.

²³ https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/transition-pathways_en.

Figur 1: Centrala utmaningar för små och medelstora företag. Källa: Särskild Eurobarometerundersökning 486

Administrativa bördor eller rättsliga hinder är ett av de största problemen för 55 % av de små och medelstora företagen²⁴. Ett förutsägbart regelverk, god förvaltning och en effektiv institutionell ram bidrar till ökad konkurrenskraft, rättvisa och lättnader.

När små och medelstora företag drabbas av sena betalningar påverkar det konkurrenskraften negativt, ökar osäkerheten och avskräcker företagen från att delta i offentlig upphandling. I alla berörda företag ökar de behovet av rörelsekapital och finansieringskostnaderna, driver upp kostnaderna på grund av den tid det tar att jaga gäldenärer och minskar därmed investeringskapaciteten.

Tillgång till finansiering kräver större insatser från små företag än från stora företag. Ökad osäkerhet och högre finansieringskostnader minskar de små och medelstora företagens investeringskapacitet. I slutet av 2022 förväntade sig små och medelstora företag att tillgången till alla typer av finansiering skulle försämrast²⁵.

Tillgången till kvalificerad personal eller erfarna chefer har nyligen vuxit till att bli det största problemet för 27 % av de små och medelstora företagen i EU²⁶, och 70 % av dessa företag rapporterar att deras arbetskostnader har ökat²⁷. Resultaten av Eurobarometern om kompetens²⁸ som presenteras parallellt med detta meddelande visar att kompetensbrist hämmar 63 % av de små och medelstora företagens verksamhet och även deras arbete med digitalisering (för 45 % av de små och medelstora företagen) och miljöanpassning (för 39 %).

Dessa utmaningar kommer att stå i fokus för de åtgärder som presenteras i detta stödpaket för små och medelstora företag, som beskrivs nedan.

²⁴ Särskild Eurobarometer 486, Små och medelstora företag, nystartade företag, expanderande företag och entreprenörskap, september 2020, <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2244>.

²⁵ Survey on the Access to Finance of Enterprises, SAFE, december 2022, https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/data-and-surveys-safe_en.

²⁶ Ibid.

²⁷ Ibid.

²⁸ Särskild Eurobarometer 529 om Europaåret för kompetens: Strategier för kompetensbrist, rekrytering och bibehållande av personal i små och medelstora företag (offentliggjordes i september 2023).

3 Stödåtgärder för små och medelstora företag: Hjälpa små och medelstora företag att bedriva verksamhet i svåra tider

3.1 Underlätta för små och medelstora företag

3.1.1 Förenkling av skatter

Företag, särskilt de som bedriver gränsöverskridande verksamhet, möts av komplexa regler och höga efterlevnadskostnader på grund av att de måste följa olika bolagsskattesystem när de bedriver verksamhet i mer än en medlemsstat. Som en del av detta stödpaket för små och medelstora företag föreslår kommissionen därför en betydande förenkling på området direkt beskattning för små och medelstora företag som har skapat en beskattningsbar närvaro i en annan medlemsstat genom ett fast driftställe. Dessa små och medelstora företag kommer att få beräkna skattebasen för sina fasta driftställen i andra medlemsstater enligt reglerna i den medlemsstat där de har sitt huvudkontor och som de bäst känner till. De planerade reglerna kommer särskilt att gynna små och medelstora företag som befinner sig i ett tidigt skede av internationell expansion. I den konsekvensbedömning som åtföljer förslaget uppskattas att det skulle kunna minska de små och medelstora företagens kostnader för att följa skattereglerna med 32 %, vilket skulle leda till totala besparingar på upp till 3,4 miljarder euro per år.

För att minska den börda som småföretag med gränsöverskridande verksamhet ställs inför när det gäller att hantera moms inom EU kommer dessutom nya momsregler att gälla från och med den 1 januari 2025²⁹. Småföretag som omfattas av dessa regler kommer att kunna välja att tillämpa undantag från momsplikt för varor och tjänster som de tillhandahåller i andra medlemsstater än den där de är etablerade.

Kommissionen kommer att göra följande:

- **Åtgärd 1:** Lägga fram ett förslag till direktiv om skatteförenkling varigenom det inrättas ett skattesystem för små och medelstora företag baserat på huvudkontorets placering.

3.1.2 Bättre lagstiftning för små och medelstora företag

Kommissionen är fast besluten att säkerställa ett företagervänligt regelverk som hjälper små och medelstora företag att bli produktiva, konkurrenskraftiga och motståndskraftiga. Under 2021 har kommissionen ytterligare förstärkt testet för små och medelstora företag, ett verktyg som används för att analysera vilka konsekvenser olika förslag får på små och medelstora företag, för att bättre analysera och rapportera om dessa konsekvenser³⁰. Testet för små och medelstora företag måste nu genomföras och rapporteras mer systematiskt i alla konsekvensbedömningsrapporter, så länge det står i proportion till ett initiativs relevans för små och medelstora företag. Det är dock både genomförbart och nödvändigt att ytterligare förbättra tillämpningen av testet för små och medelstora företag. Kommissionen kommer därför att följa upp de rekommendationer som plattformen Fit for Future³¹ kommer att lägga

²⁹ Rådets direktiv (EU) 2020/285.

³⁰ COM(2021) 219 final och https://commission.europa.eu/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox_en.

³¹ Plattformen Fit for Future är en expertgrupp på hög nivå som ska hjälpa kommissionen att förenkla EU-lagstiftningen och minska onödiga kostnader, <https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating->

fram senare under 2023 om tillämpningen av testet för små och medelstora företag för att säkerställa en ännu mer detaljerad och konsekvent bedömning av lagstiftningsförslagens konsekvenser för små och medelstora företag³².

80 % av alla lagstiftningsinitiativ i EU anses vara relevanta för små och medelstora företag, baserat på filtret för små och medelstora företag³³, ett verktyg som används i ett tidigt skede av det politiska beslutsfattandet och som är en viktig del i testet för små och medelstora företag. Sedan januari 2022 har detta verktyg satt fokus på de små och medelstora företagens intressen, i nära samarbete med företrädarna för små och medelstora företag³⁴. Detta har sedan mars 2023 förstärkts ytterligare genom den nya konkurrenskraftskontrollen, som på ett integrerat sätt i alla konsekvensbedömningar rapporterar om effekterna på företagens konkurrenskraft, inbegripet de små och medelstora företagens konkurrenskraft. Nämnden för lagstiftningskontroll, kommissionens oberoende tillsynsorgan för kvalitetskontroll av utkast till konsekvensbedömningar och utvärderingar, har förstärkts med två ledamöter och dess mandat har utökats för att öka dess fokus på konkurrenskraft. Nämnden måste nu, utöver tillämpningen av principen ”en in och en ut” och integreringen av framsynsdimensionen i kommissionens konsekvensbedömningar och utvärderingar, ägna särskild uppmärksamhet åt effekterna på konkurrenskraften. I samband med detta ska den bedöma kostnadsberäkningarnas kvalitet och om rapporterna i tillräcklig utsträckning undersöker möjligheterna att förenkla lagstiftningen och minska onödiga bördor för företag och medborgare. Vid nästa årliga möte med tillsynsorganen kommer nämnden att fördjupa diskussionen om effekterna på konkurrenskraft och små och medelstora företag och utbyta bästa praxis med andra EU-granskare³⁵.

Kommissionen kommer att utse en särskild EU-företrädare för små och medelstora företag som ska rapportera direkt till ordföranden och även rapportera till kommissionären med ansvar för den inre marknaden om alla aktiviteter rörande små och medelstora företag tillsammans med generaldirektoratet för inre marknaden, industri, entreprenörskap samt små och medelstora företag (GD GROW), som ska vara ett stöd för företrädaren. Utöver ett bredare opinionsbildnings- och samordningsarbete inom kommissionen, tillsammans med nätverket av företrädare för små och medelstora företag och externt, och med utgångspunkt i ovanstående utveckling, kommer EU:s företrädare för små och medelstora företag härnäst att kunna delta i utfrågningar i nämnden för lagstiftningskontroll med generaldirektoraten om initiativ som har stor inverkan på små och medelstora företag. I detta sammanhang, och utan att det påverkar nämndens funktion och oberoende, kommer EU-företrädarna för små och medelstora företag att kunna ta upp frågor om och göra nämnden uppmärksam på betydande negativa konsekvenser för små och medelstora företag, eventuella ytterligare åtgärder för att mildra dem, tillförlitligheten i kostnads-nyttoanalyser och konkurrenskraftsanalyser samt samrådsverksamheten. Dessutom kommer EU:s företrädare för små och medelstora företag, på grundval av filtret för små och medelstora företag, att förse kommissionen med en

[and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f_sv](#).

³² Detta följer också förslagen från konferensen om Europas framtid 2022 för att öka de små och medelstora företagens konkurrenskraft och stärka testet för små och medelstora företag (förslagen 12, 17 och 35).

³³ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/55594?locale=sv>.

³⁴ En grupp experter på hög nivå från medlemsstaterna som ger kommissionen råd om alla aspekter av politiken för små och medelstora företag, https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-envoys-network_en.

³⁵ Bland dessa ingår även medlemmar av RegWatchEurope, som består av tillsynsorgan i Nederländerna, Finland, Sverige, Tyskland, Danmark, Norge, Tjeckien och Förenade kungariket.

förteckning över de initiativ som har störst inverkan på små och medelstora företag, på vilka kommissionen kommer att genomföra hela testet för små och medelstora företag.

Systemet uppfyller visserligen sina övergripande mål³⁶, men kommissionen strävar efter att ytterligare minska bördorna till följd av EU-lagstiftningen. Inom ramen för programmet om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat (*Refit-programmet*) undersöker man systematiskt möjligheterna att minska bördan vid varje utvärdering och översyn av lagstiftningen. Plattformen Fit for Future bidrar till denna process. För alla viktiga förslag säkerställs genom omfattande konsekvensbedömningar att fördelarna uppväger kostnaderna. Sedan januari 2022 har kommissionen med **principen ”en in och en ut”** infört en ”kostnadsbroms” för att se till att de administrativa kostnaderna inom ett visst politikområde utjämnas och att justeringskostnaderna kompenseras i största möjliga utsträckning. Det första året sedan principen genomförts fullt ut minskade de administrativa kostnaderna kraftigt till följd av förslag som kommer att ge nettobesparingar på 7,3 miljarder euro³⁷. Kommissionen är fast besluten att utnyttja verktygets möjligheter under de kommande åren.

För att möjliggöra ett mer innovationsvänligt och framtidssäkert regelverk³⁸ främjar kommissionen användningen av regulatoriska sandlådor³⁹ på ett antal innovativa områden, såsom artificiell intelligens⁴⁰ och virtuella världar⁴¹. Sådana instrument bör tillämpas mer allmänt så att företag i EU, särskilt små och medelstora företag och nystartade företag, kan experimentera med ny teknik, nya metoder, tjänster, tillämpningar och affärsmodeller i en kontrollerad verklig miljö, särskilt i fall där osäkerhet om rättsläget eller rättsliga luckor eller hinder hämmar deras utveckling.

För att bättre beakta de små och medelstora företagens intressen vid utarbetandet av nya lagstiftningsförslag kommer kommissionen systematiskt att överväga vissa typer av småföretagsvänliga bestämmelser. Dessa omfattar, när det är lämpligt och motiverat,

- (1) möjligheten att tillåta längre övergångsperioder för små och medelstora företag för att säkerställa förutsägbarhet och underlätta för små och medelstora företag att efterleva reglerna,
- (2) krav på att kommissionen och/eller medlemsstaterna vid behov ger små och medelstora företag tillgång till särskild vägledning om genomförandet av den föreslagna lagstiftningen (t.ex. en sammanfattning av lagstiftningen eller utbildningsmaterial online),
- (3) krav på att kommissionen särskilt uppmärksammar hur delegerade akter och genomförandakter påverkar små och medelstora företag, som ofta fastställer kostnadsnivån för små och medelstora företag, och uppmuntrar återkoppling från berörda parter via portalen Kom med synpunkter: Förenkla!⁴², eller
- (4) en översynsklausul eller tidsfristklausul i sekundärlagstiftningen, med en tidsplan som är förenlig med efterhandsutvärderingsprocessen, för att minimera

³⁶ I *OECD Regulatory Policy Outlook 2021* rankas kommissionens system för bättre lagstiftning som det mest avancerade i samråd och utvärderingar med berörda parter och på tredje plats när det gäller konsekvensbedömningar.

³⁷ *Annual Burden Survey 2022 – The European Union’s efforts to simplify legislation*, september 2023.

³⁸ 2020/C 447/01.

³⁹ SWD(2023) 277 final.

⁴⁰ COM(2021) 206 final.

⁴¹ COM(2023) 442 final.

⁴² https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say-simplify_sv

rapporteringskraven och andra efterlevnadskrav och säkerställa en meningsfull bedömning av om lagstiftningen fortfarande är ändamålsenlig och att dess bestämmelser fortfarande fungerar väl för små och medelstora företag.

Kommissionen kommer att fortsätta att förbättra sina processer för bättre lagstiftning, och bland annat synliggöra sina insatser för små och medelstora företag och konkurrensrelaterade insatser för bättre lagstiftning, för att se till att EU:s lagstiftning och politik fungerar bättre för små och medelstora företag. Alla åtgärder som presenteras i detta meddelande kommer att göra det möjligt för kommissionen att bättre bedöma hur lagstiftningsförslag påverkar små och medelstora företag och tillämpa principen om att tänka småskaligt först⁴³ i all EU-politik.

Kommissionen agerar inte i ett vakuum och det är också viktigt att medlagstiftarna och de nationella och regionala myndigheterna agerar inom ramen för sina befogenheter. De föreslagna åtgärderna kommer att göra det möjligt att få med småföretagardimensionen i den interinstitutionella lagstiftningsprocessen, eftersom det är medlagstiftarnas gemensamma ansvar att se till att EU-lagstiftningen håller hög kvalitet på grundval av en grundlig konsekvensbedömning. Dessutom spelar medlemsstaterna en viktig roll när det gäller att se till att den nationella lagstiftningen, inklusive åtgärder för att införliva EU-lagstiftningen, stöder principen om att tänka småskaligt först och att de små och medelstora företagens administrativa börda minskar.

Slutligen bör EU:s genomförandeorgan, decentraliserade byråer och andra organ⁴⁴ driva det småföretagarvänliga genomförandet av EU:s politik, särskilt genom hjälpcentraler eller kontaktpunkter för små och medelstora företag, relevant vägledning för små och medelstora företag på alla EU-språk eller småföretagarvänliga onlineverktyg⁴⁵.

Kommissionen kommer att göra följande:

- **Åtgärd 2:** Systematiskt överväga särskilda småföretagarvänliga bestämmelser i nya lagstiftningsförslag, när det är lämpligt, motiverat och i linje med unionens politiska mål.
- **Åtgärd 3:** Utnämna en särskild EU-företrädare för små och medelstora företag för att ge kommissionen vägledning och råd i frågor som rör små och medelstora företag, och driva de små och medelstora företagens intressen externt. Företrädaren ska rapportera direkt till ordföranden och även rapportera till kommissionären med ansvar för den inre marknaden om alla aktiviteter rörande små och medelstora företag tillsammans med GD GROW, som ska vara ett stöd för företrädaren.
- **Åtgärd 4:** Säkerställa att EU-företrädarna för små och medelstora företag kommer att delta i nämndens utfrågningar med generaldirektoraten om initiativ som har stor inverkan på små och medelstora företag.
- **Åtgärd 5:** Tillsammans med Europaparlamentet och rådet främja genomförandet av en bedömning på plats av hur förslag till väsentliga ändringar av kommissionens förslag

⁴³ Principen om att tänka småskaligt först definieras i småföretagsakten <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52008DC0394> och vidareutvecklas i översynen av småföretagsakten <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex%3A52011DC0078>.

⁴⁴ Andra organ som är relevanta för små och medelstora företag, t.ex. Europeiska institutet för innovation och teknik.

⁴⁵ God praxis är bland annat det digitala riskbedömningsverktyg som utvecklats av Europeiska arbetsmiljöbyrån, Europeiska unionens cybersäkerhetsbyrås verktyg för mognadsbedömning av cybersäkerheten för små och medelstora företag eller Europeiska unionens immaterialrättsmyndighets portal för företagare.

under medlagstiftningsprocessen påverkar de små och medelstora företagen och konkurrenskraften.

- **Åtgärd 6:** Tillsammans med genomförandeorgan och decentraliserade byråer arbeta med att identifiera och främja god praxis för stöd till små och medelstora företag i syfte att göra det lättare för små och medelstora företag att använda byråernas tjänster.
- **Åtgärd 7:** Tillsammans med medlemsstaterna främja experiment och innovation för nystartade företag genom regulatoriska sandlådor.

3.1.3 Användning av digital teknik för att minska bördan och öka motståndskraften

Ökad digitalisering kan avsevärt minska bördan och kostnaderna för små och medelstora företag. Den gemensamma digitala ingången⁴⁶ utgör en gemensam kontaktpunkt för tillförlitlig information om administrativa förfaranden och lagstiftning, onlineförfaranden och hjälp på alla nivåer i den offentliga förvaltningen. Den hjälper små och medelstora företag att bättre utnyttja de möjligheter som den inre marknaden erbjuder och minskar kraftigt deras administrativa börda genom onlineförfaranden på viktiga områden. Den första genomföranderapporten om målen för hållbar utveckling, som lades fram som en del av stödpaketet för små och medelstora företag, visar att målen för hållbar utveckling har hjälpt små och medelstora företag att få tillgång till högkvalitativ information om regler och förfaranden som är tillämpliga på den inre marknaden, vilket är särskilt fördelaktigt för små företag med begränsad administrativ kapacitet.

Som beskrivs i rapporten arbetar kommissionen tillsammans med medlemsstaterna med att inrätta onlineförfaranden och lansera det tekniska engångssystemet, som förväntas vara i full drift senast i december 2023. Detta kommer att möjliggöra gränsöverskridande utbyte av viktiga handlingar mellan offentliga myndigheter och göra att små och medelstora företag inte behöver lämna in handlingar på nytt i olika medlemsstater. Det kommer att minska kostnaderna för den fria rörligheten på den inre marknaden och administrativa svårigheter och hinder samtidigt som företagen inte åläggs några ytterligare skyldigheter.

Ett exempel på detta är de svårigheter som många små och medelstora företag har vad gäller **A1-intyget för utlandet** (för att avgöra vilken socialförsäkringslagstiftning innehavaren omfattas av). Från årsskiftet kommer det tekniska engångssystemet att underlätta återkommande ansökningar om A1-intyget och göra det möjligt att ta emot det elektroniskt. Dessutom lade kommissionen i sitt meddelande om digitalisering inom samordningen av de sociala trygghetssystemen nyligen fram ytterligare åtgärder för att göra det lättare för rörliga medborgare och företag som är verksamma utomlands, särskilt små och medelstora företag, att ta kontakt med nationella myndigheter på området social trygghet, såsom pilotprojektet om det **europiska socialförsäkringskortet (Esspass)** när det gäller A1-intyget för utlandet⁴⁷. Likaså kommer inrättandet av **ett elektroniskt format (e-deklaration) för anmälan av utstationering av arbetstagare** inom ramen för initiativet om minskad rapportering och förenkling (avsnitt 3.1.4 nedan) att avsevärt minska den administrativa bördan och efterlevnadskostnaderna för arbetsgivarna, så att de kan göra en förenklad anmälan på sitt eget språk i ett och samma format i alla deltagande medlemsstater.

Det nyligen framlagda förslaget om att ytterligare utvidga användningen av digitala verktyg och förfaranden inom EU:s bolagsrätt är ett viktigt framsteg i digitaliseringen

⁴⁶ COM(2018)1724. Tillgänglig via webbportalen Ditt Europa: https://europa.eu/youreurope/index_sv.htm.

⁴⁷ COM(2023) 501 final.

av bolagsrätten och hjälper små och medelstora företag att bedriva verksamhet i EU⁴⁸. Det kommer att avsevärt minska företagens administrativa börda, med uppskattningsvis 437 miljoner euro per år, tack vare ett EU-registreringsbevis och tillämpningen av engångsprincipen när företag etablerar dotterbolag och filialer i andra medlemsstater⁴⁹. Företagen kan också dra nytta av att deras information är synlig genom företagsregistrens sammankopplingssystem (BRIS)⁵⁰ på den inre marknaden. Dessutom kan små och medelstora företag som drabbas av överträdelser av EU-lagstiftningen förlita sig på Solvit⁵¹ för att lösa tvister och få saken prövad utanför domstol.

De små och medelstora företagens fortsatta digitalisering är avgörande för deras konkurrenskraft, motståndskraft och innovationsförmåga. Målet för policyprogrammet för det digitala decenniet⁵² är att mer än 90 % av de små och medelstora företagen senast 2030 ska ha uppnått minst en grundnivå av digital intensitet. Det viktigaste verktyget för att stödja detta mål är de europeiska digitala innovationsknutpunkterna, som samfinansieras genom programmet för ett digitalt Europa. De stöder företag, särskilt små och medelstora företag, i deras digitaliseringsarbete. Genom bedömningen av de små och medelstora företagens digitala mognad tillhandahåller de europeiska digitala innovationsknutpunkterna riktad stöd, som sträcker sig från teknisk expertis och testning ("testning före investering") till innovationstjänster, såsom finansiell rådgivning, utbildning och kompetensutveckling. För närvarande finns det 151 europeiska digitala innovationsknutpunkter i 30 olika europeiska länder. I slutet av 2025 bör de europeiska digitala innovationsknutpunkterna hjälpa omkring 100 000 företag och offentliga organ i Europa. De sektorsspecifika test- och experimentanläggningarna hjälper AI-utvecklare att få ut tillförlitlig AI på marknaden på ett effektivare sätt, vilket underlättar dess spridning bland småföretag i Europa⁵³.

Kommissionen kommer att göra följande:

- **Åtgärd 8:** Före utgången av 2023 lansera det tekniska engångssystemet tillsammans med medlemsstaterna och ytterligare utöka den gemensamma digitala ingångens tillämpningsområde så att den omfattar nya förfaranden, där hänsyn tas till de små och medelstora företagens behov.

3.1.4 Förenklade förfaranden och rapporteringskrav

För att förbättra företagens konkurrenskraft på lång sikt⁵⁴ verkar kommissionen för en rationalisering av de rapporteringskrav som följer av EU-lagstiftningen, i syfte att minska bördan med 25 % utan att undergräva de berörda politiska målen. Denna ambition handlar om att minska regelbördan för företag av alla storlekar, men är särskilt relevant för små och medelstora företag. Rapporteringskrav är viktiga för att övervaka och verkställa lagstiftningen ordentligt men kan för många företag, särskilt små och medelstora företag, vara betungande, medföra kostnader och påverka deras tillväxtmöjligheter. Krav som ackumuleras

⁴⁸ COM(2023) 177 final.

⁴⁹ Se den tillhörande konsekvensbedömningen, SWD(2023) 178 final.

⁵⁰ BRIS kopplar samman alla nationella register och gör information om 20 miljoner företag och filialer tillgänglig för allmänheten.

⁵¹ https://ec.europa.eu/solvit/what-is-solvit/index_sv.htm. I mars 2023 föreslog kommissionen ett riktämärke för Solvit om att lösa minst 90 % av fallen inom tolv månader i varje medlemsstat.

⁵² Beslut (EU) 2022/2481 om inrättande av policyprogrammet för det digitala decenniet 2030.

⁵³ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/testing-and-experimentation-facilities>.

⁵⁴ COM(2023) 168 final.

över tid kan resultera i överflödiga, överlappande eller föråldrade skyldigheter, ineffektiv frekvens och tidpunkt eller bristfälliga insamlingsmetoder⁵⁵. I sådana fall kan en förenkling av rapporteringsskyldigheterna eller åtgärder för att tillgodose behoven hos specifika grupper av företag, såsom små och medelstora företag, vara ett sätt att minska företagens börda.

Kommissionen har sedan mars 2023 redan lagt fram de första förslagen till viktiga rättsakter som ska förenkla rapporteringsskyldigheterna⁵⁶ och ytterligare förslag kommer att läggas fram tillsammans med kommissionens arbetsprogram. Till exempel kommer en frivillig, enkel och standardiserad metod för att rapportera om frågor som rör miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning att minska bördan och underlätta för små och medelstora företag att få tillgång till hållbar finansiering (se avsnitt 3.2.4 nedan för mer information). Kommissionens förslag om att senarelägga tidsfristen för antagandet av de sektorsspecifika europeiska standarderna för hållbarhetsrapportering⁵⁷ kommer dessutom att gynna företag som omfattas av direktivet om företagens hållbarhetsrapportering, inbegripet börsnoterade små och medelstora företag. På så sätt kan de fokusera på genomförandet av den första uppsättningen standarder. Justeringarna av de tröskelvärden som i redovisningsdirektivet används för att definiera små och medelstora företag kommer att minska antalet företag som för närvarande omfattas av kraven på hållbarhetsrapportering enligt direktivet om företagens hållbarhetsrapportering och taxonomiförordningen⁵⁸.

När det gäller övervakning och rapportering av växthusgasutsläpp kommer dessutom operatörer inom energisektorn, energiintensiva industrier och luftfart inte att behöva rapportera om metodförbättringar lika ofta, vilket kommer att minska företagens börda utan att det påverkar övervakningens effektivitet. Dessutom kommer de förenklade rapporteringsskyldigheterna i EU-lagstiftningen om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister att konsolidera och minska rapporteringskravens frekvens utan att det påverkar uppgifternas öppenhet och kvalitet.

Under de kommande veckorna kommer kommissionen att på ett mer heltäckande sätt presentera de åtgärder som antagits för att rationalisera rapporteringsskyldigheterna för alla företag. Kommissionen har för avsikt att göra det till ett framträdande inslag i sitt arbetsprogram för 2024, som kommer att åtföljas av ett paket med förslag och planerade

⁵⁵ Om rapporteringskraven är väl utformade uppvägs kostnaderna för dessa till stor del av de fördelar de medför, till exempel genom att övervaka luftföroreningarna, utöva tillsyn över finanssektorn och upprätthålla den finansiella stabiliteten. Sådana krav ingår inte bara i primärlagstiftningen, utan även i genomförandeakter eller delegerade akter eller till och med operativa arrangemang.

⁵⁶ Översyn av EU:s ram för bankkrishantering och insättningsgaranti, tekniska genomförandestandarder för försäkrings- och återförsäkringsföretags rapportering och offentliggöranden, förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 223/2009 om europeisk statistik, översyn av den ekonomiska styrningen – förenklad rapportering, förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tvätt- och rengöringsmedel och ytaktiva ämnen, EU:s tullkodex, allmän rättslig ram för läkemedel, samt flera initiativ på transportområdet som antingen är under beredning eller på förslag, såsom direktivet om kombinerad transport, en harmoniserad rättslig ram för järnvägskapacitet och trafikstyrning och avskaffandet av godskorridorerna som en del av paketet för grönare godstransporter, översynen av vikter och dimensioner (se paketet om grönare godstransporter) samt direktiven om hamnstatskontroll osv.

⁵⁷ Den första uppsättningen europeiska standarder för hållbarhetsrapportering (COM(2023)5303 final) innebar en kraftigt minskad rapporteringsbörda jämfört med Efrags tekniska rådgivning. Kommissionen utvidgade principen om att endast rapportera väsentlig information, införde ett antal infasade krav och gjorde vissa upplysningskrav frivilliga.

⁵⁸ Artikel 8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar och om ändring av förordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198, 22.6.2020, s. 13).

utvärderingar. **Detta arbete kommer före utgången av 2023 att systematiseras** för de kommande cyklerna genom att

- inom kommissionens avdelningar införa standardiserade metoder för kartläggning av rapporteringskrav i befintlig lagstiftning eller administrativa arrangemang och i nya förslag,
- identifiera prioriterade områden i samarbete med en representativ uppsättning företag, branschorganisationer och nationella myndigheter (som ofta fungerar som gränssnitt för sådan rapportering),
- varje avdelning inom kommissionen utarbetar målinriktade rationaliseringsplaner för 2024 och därefter.

Synpunkter från små och medelstora företag och andra berörda parter spelar en viktig roll för att säkerställa att det övergripande arbetet med att minska bördan blir framgångsrikt. På plattformen Kom med synpunkter: Förenkla! kan de lämna synpunkter om rapporteringsskyldigheterna. Plattformen Fit for Future har också uppmanats att ägna särskild uppmärksamhet åt rapporteringsskyldigheter och behandla en eller flera synpunkter om denna fråga i sitt årliga arbetsprogram för 2024.

Kommissionen kommer att göra följande:

- **Åtgärd 9:** I oktober 2023 lägga fram nästa uppsättning förslag för att rationalisera rapporteringskraven vid sidan av arbetsprogrammet, inklusive ovannämnda åtgärder, som en del av en systematisk och återkommande cykel för att nå målet att minska rapporteringen med 25 %.

3.2 Förbättra likviditeten och tillgången till finansiering

3.2.1 Hantering av sena betalningar

Sent betalade fakturor påverkar företag inom alla sektorer i alla EU:s medlemsstater. Det har en särskilt negativ inverkan på små och medelstora företag, eftersom de är beroende av regelbundna och förutsägbara kontantflöden⁵⁹ och har en mer begränsad tillgång till likviditet än stora företag. Små och medelstora företag som får betalt sent måste täcka det resulterande likviditetsunderskottet genom kortfristiga lån, vilket driver upp deras finansieringskostnader. Att minska de sena betalningarna är en viktig faktor för att ge små och medelstora företag välbehövlig likviditet för att investera i innovation eller överföra kostnadsminskningar till konsumenterna⁶⁰.

Som en del av detta stödpaket för små och medelstora företag föreslår kommissionen en översyn av reglerna för sena betalningar. Därmed ersätts det befintliga direktivet om sena betalningar med en förordning med en bindande maximal betalningstid på 30 dagar för alla handelstransaktioner. Den kommer att innebära att kompensationsavgifter och ränta automatiskt betalas vid sena betalningar och att dessa nya åtgärder kompletteras med en stabil ram för efterlevnadskontroll. Den kommer också att göra det lättare för företag att hävda sina

⁵⁹ Mer information finns i konsekvensbedömningsrapporten om sena betalningar, som offentliggörs parallellt med detta meddelande.

⁶⁰ Med dessa mål i åtanke har kommissionen nyligen inlett flera överträdelseförfaranden på området sena betalningar, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/inf_23_1808.

rättigheter genom att minska bördan av och underlätta tillgången till effektiv prövning genom medling.

Med tanke på att en dags försening motsvarar 158 miljoner euro i extra finansieringskostnader för europeiska företag syftar dessa nya regler till att minska de sena betalningarna med 35 %. Dessutom kommer företagen att lägga avsevärt mindre tid på att jaga sina gäldenärer, vilket besparar de europeiska företagen 340 miljoner persontimmar, vilket motsvarar 8,7 miljarder euro. Utöver de direkta monetära fördelarna bör detta resultera i en rättvisare fördelning av likviditeten i ekonomin och minska de små och medelstora företagens beroende av extern finansiering.

Det instrument som valts för översynen är en förordning som upphäver och ersätter det nuvarande direktivet om sena betalningar. En förordning har många fördelar, särskilt när det gäller behovet av att ta itu med den gränsöverskridande aspekten av sena betalningar. Den gör det möjligt att införa samma lösningar i hela EU när det gäller de viktigaste aspekterna, såsom längsta betalningstid och kontrollförfaranden, dröjsmålsränta och schablonersättning. Samtidigt kommer medlemsstaterna att kunna anta strängare bestämmelser när det gäller vissa aspekter.

Kommissionen kommer att göra följande:

- **Åtgärd 10:** Lägga fram ett förslag till ny förordning om sena betalningar med kraftigt skärpta EU-regler för att bekämpa sena betalningar vid handelstransaktioner.

3.2.2 Utnyttja EU-programmens fulla potential för små och medelstora företag

Med ett stöd till små och medelstora företag som förväntas uppgå till mer än 200 miljarder euro fram till 2027 inom ramen för EU:s finansieringsprogram⁶¹ har små och medelstora företag tillgång till ett brett spektrum av ekonomiskt stöd. Flera åtgärder har till exempel vidtagits för att komma till rätta med de små och medelstora företagens allt större svårigheter att få tillgång till finansiering⁶². Till att börja med finns InvestEU-programmets

⁶¹ Detta skulle inbegripa finansiering som är tillgänglig för små och medelstora företag genom följande instrument (uppskattning från kommissionens avdelningar): InvestEU (6,9 miljarder euro från det särskilda politikområdet små och medelstora företag och ytterligare 0,82 miljarder euro via politikområdet sociala investeringar och kompetens), faciliteten för återhämtning och resiliens (45,2 miljarder euro), EIC (10 miljarder euro), Cassini (0,7 miljarder euro), inre marknadsprogrammets pelare för små och medelstora företag (1 miljard euro), SMF-fonden för immateriella rättigheter (0,08 miljarder euro), programmet för ett digitalt Europa (0,7 miljarder euro), Europeiska försvarsfonden (drygt 0,2 miljarder euro), det europeiska rymdprogrammet (1 miljard euro), säker konnektivitet – IRIS2 (0,72 miljarder euro), Horisont Europa (15 miljarder euro), Fonden för en rättvis omställning (4,8 miljarder euro), Kreativa Europa (2,3 miljarder euro), Europeiska regionala utvecklingsfonden (38,71 miljarder euro), sammanhållningspolitikens investeringsinitiativ mot effekter av coronaviruset och React-EU (22 miljarder euro), Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (30 miljarder euro), Sammanhållningsfonden (0,05 miljarder euro), Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (2,52 miljarder euro), Life-programmet (0,13 miljarder euro), Fonden för ett sammanlänkat Europa (0,2 miljarder euro), innovationsfonden (0,17 miljarder euro), Europeiska socialfonden+ (0,82 miljarder euro), ny europeisk agenda för innovation inom tillgång till finansiering (45 miljarder euro) för teknikintensiva nystartade företag, små och medelstora företag samt små mid-capbolag.

⁶² Av de olika finansieringsinstrument som var tillgängliga för små och medelstora företag under den föregående fleråriga budgetramen (perioden 2014–2020) gav Cosmes lånegarantiinstrument i sig upphov till 68 miljarder euro i finansiering till nästan 900 000 små och medelstora företag, vilket bidrog till att skapa eller bevara mer än 4 miljoner arbetstillfällen.

politikområde små och medelstora företag⁶³, som ger små och medelstora företag bättre tillgång till finansiering med gynnsammare finansieringsvillkor. Politikområdet små och medelstora företag hjälper också små och medelstora företag att anpassa sig till hållbara affärsmetoder och finansierar nystartade företag som utvecklar ny hållbarhetsteknik.

InvestEU:s politikområde små och medelstora företag kommer att spela en betydande roll när det gäller att tillhandahålla stöd avseende skuld och eget kapital till europeiska små och medelstora företag under de kommande åren. Ansökningarna till Europeiska investeringsfonden (EIF) från banker, garantiinstitutioner och andra finansiella intermediärer har visat på en anmärkningsvärd efterfrågan, där de begärda beloppen är tre gånger så stora som den totala kapaciteten för garantier under 2021–2027. Marknadens efterfrågan på investeringar i eget kapital uppgår redan till full kapacitet för 2021–2027 för många tematiska områden, däribland ren teknik, livsvetenskap och digital omvandling samt socialt entreprenörskap. Denna överteckning av InvestEU:s politikområde små och medelstora företag förväntas hindra EIF från att ingå nya garantiavtal med finansiella intermediärer från och med 2025, eftersom de medel som anslagits till garantier kommer att ha använts upp tills dess.

Kommissionen har föreslagit att, som en del av den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP)⁶⁴, utöka EU-garantin med 7,5 miljarder euro genom ett särskilt InvestEU-politikområde för STEP. När STEP har godkänts av medlagstiftarna kommer kommissionen att sträva efter ett snabbt genomförande av ytterligare resurser som anslås till InvestEU, till förmån för små och medelstora företag.

Medlemsstaterna kan spela en viktig roll genom att anslå ytterligare resurser till InvestEU från faciliteten för återhämtning och resiliens eller från nationella budgetar, och genom att utnyttja befintliga överföringsmöjligheter inom ramen för fonder med delad förvaltning för att öka investeringarna i landet.

I samband med STEP-förslaget presenterade kommissionen flera sätt att underlätta för medlemsstaterna att använda sådana resurser och öka den InvestEU-stödda finansieringen till små och medelstora företag, till exempel genom att klargöra statsstödsaspekterna av resursöverföringar och tillämpa principen om att inte orsaka betydande skada⁶⁵.

Om en medlemsstat väljer att anslå resurser till InvestEU:s medlemsstatskomponent för genomförandet av en befintlig finansiell produkt från InvestEU som utvecklats för EU-komponenten av en internationell finansiell institution som genomförandepartner, såsom Europeiska investeringsbanksgruppen och Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling, medför detta inte i sig statligt stöd, vilket kommissionen förklarar närmare i STEP-förslaget⁶⁶. Sådana möjliga resursöverföringar (från delad förvaltning, faciliteten för återhämtning och resiliens eller nationella budgetar) utgör därför en snabb, enkel och frivillig mekanism som medlemsstaterna kan använda för att kanalisera välbehövlig finansiering till små och medelstora företag utan rapporteringsbördor utöver dem som InvestEU kräver.

⁶³ https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/investeu/investeu-fund-sme-window_en.

⁶⁴ COM(2023) 335 final.

⁶⁵ Genom en ändring av den tekniska vägledningen om tillämpningen av principen om att inte orsaka betydande skada enligt förordning (EU) 2021/241. Detta kommer också att underlätta tilldelningen av medel till InvestEU från faciliteten för återhämtning och resiliens.

⁶⁶ Detta påverkar inte skyldigheten för EU:s finansieringsinstrument och budgetgarantier att vara förenliga med reglerna för statligt stöd i enlighet med artikel 209.2 c i budgetförordningen.

Hittills har ett antal medlemsstater utnyttjat denna överföringsmöjlighet. Med tanke på den stora efterfrågan på marknaden uppmuntras de medlemsstater som ännu inte har lämnat något bidrag att bidra med ytterligare resurser genom InvestEU:s medlemsstatskomponent för att stödja genomförandet av finansiella produkter för små och medelstora företag i sin medlemsstat. Kommissionen kommer tillsammans med nätverket av företrädare för små och medelstora företag att följa de framsteg som görs med genomförandet av politikområdet små och medelstora företag.

Dessutom kan medlemsstaterna och regionerna inrätta finansieringsinstrument som samfinansieras genom EU:s program med delad förvaltning för att kanalisera EU-medel till olika finansiella produkter, däribland lån, garantier, eget kapital och andra riskbärande mekanismer. Sådant stöd kan direkt hjälpa små och medelstora företag. För att underlätta denna process tillhandahåller kommissionens plattform fi-compass⁶⁷ resurser, bland annat allmän information, vägledning, praktiska verktyg och utbildningsmöjligheter, som ger förvaltande myndigheter vägledning om användningen av finansieringsinstrument inom alla EU:s fonder med delad förvaltning.

Kommissionen kommer att göra följande:

- **Åtgärd 11:** Uppmuntra medlemsstaterna att, genom InvestEU:s relevanta styrningsstruktur, anslå ytterligare resurser till InvestEU:s nationella komponent och underlätta bidrag från faciliteten för återhämtning och resiliens till InvestEU genom att tillhandahålla extra vägledning om tillämpningen av principen om att inte orsaka betydande skada senast i oktober 2023.

Exportkreditinstituten spelar en grundläggande roll när det gäller att stödja företag inom internationell handel. En mer samordnad strategi mellan exportkreditinstituten i EU:s medlemsstater och finansieringsverktyg på EU-nivå har börjat genomföras och bör stärkas ytterligare. Till följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina avbröt majoriteten av EU:s exportkreditinstitut sin risktäckning för Ukraina, vilket negativt påverkar EU-företagens möjligheter att exportera till Ukraina. En pilotfacilitet på cirka 300 miljoner euro under 2024 inom ramen för InvestEU:s politikområde små och medelstora företag kommer att göra det möjligt för exportkreditorganen att återuppta sin verksamhet med avseende på Ukraina. Pilotfaciliteten förväntas förbättra de europeiska små och medelstora företagens konkurrenskraft genom att upprätta starkare förbindelser med Ukraina, vilket gör det möjligt att tillhandahålla flera hundra miljoner euro i stöd till ny export.

Kommissionen kommer att göra följande:

- **Åtgärd 12:** Tillsammans med EIF arbeta för att under 2024 inrätta en pilotfacilitet som gör det möjligt för exportkreditinstitut att stödja små och medelstora företag i handeln med Ukraina.

Som en del av det bredare initiativet för kapitalmarknadsunionen⁶⁸ har skapandet av tillväxtmarknader för små och medelstora företag, alleuropeiska riskkapitalfonder och gräsrotsfinansiering förbättrat de små och medelstora företagens tillgång till

⁶⁷ <https://www.fi-compass.eu>.

⁶⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_22_7348.

finansiering. Den politiska överenskommelse som nyligen nåddes om den europeiska gemensamma kontaktpunkten kommer att göra både stora och små företag mer synliga för investerare, medan de reviderade reglerna i förordningen om europeiska långsiktiga investeringsfonder och alternativa investeringsfonder kommer att utöka den samlade finansiering som är tillgänglig för små och medelstora företag. Förslagen till en rättsakt om börsnotering⁶⁹ syftar till att ge företag, inklusive små och medelstora företag, bättre tillgång till finansiering på marknader för offentlig upphandling genom att minska byråkratin, förenkla reglerna och göra det möjligt för ägare att behålla beslutsbefogenheter efter det att deras företag börsnoterats. En hög ambitionsnivå för förslagen till rättsakten om börsnotering är avgörande för att se till att snabbväxande företag fortsätter att utvecklas och skapa arbetstillfällen i EU. För att ge små och medelstora företag bättre tillgång till marknadsbaserade finansieringskällor och eget kapital kommer det att vara viktigt att snabbt anta lagstiftningsförslagen inom ramen för handlingsplanen för kapitalmarknadsunionen från 2020 och föra fortsatta diskussioner om den framtida utvecklingen av kapitalmarknadsunionen, särskilt i Eurogruppen.

En annan möjlighet att stödja små och medelstora företag är Europeiska innovationsrådet (EIC), som är EU:s ledande instrument för att tillhandahålla blandfinansiering (bidrag och eget kapital eller kapital likställt med eget kapital) till snabbväxande nystartade företag och små och medelstora företag som gör banbrytande innovationer. EIC-fonden tillhandahåller finansiering på mellan 0,5 miljoner euro och 15 miljoner euro i eget kapital till sådana företag, med en budget på 10 miljarder euro för att mobilisera 30–50 miljarder euro från privata investerare. För företag som behöver uppföljningsfinansiering eller större investeringsbelopp innehåller kommissionens STEP-förslag en extra budget på 2,63 miljarder euro för att göra det möjligt för EIC-fonden att tillhandahålla helt nya investeringar i eget kapital på mellan 15 och 50 miljoner euro i teknik av strategisk betydelse för Europa. Genom att generera ytterligare privata investeringar kan detta leda till 13 miljarder euro i nytt stöd till eget kapital till små och medelstora företag och små midcap-bolag.

Kommissionen kommer också att hjälpa små och medelstora företag med energieffektivitetsåtgärder (alltifrån energibesiktningar till teknik och utbildning) genom att tillhandahålla 10 miljoner euro från programmet för den inre marknaden genom Enterprise Europe Network genom öppna ansökningsomgångar.

3.2.3 Offentlig upphandling

Enklare tillträde till marknaderna för offentlig upphandling kan hjälpa små och medelstora företag att frigöra sin potential, vilket har en positiv inverkan på tillväxten och den ekonomiska återhämtningen. En betydande del av de offentliga investeringarna används för offentlig upphandling, vilket motsvarar 14 % av EU:s BNP. Trots detta har små och medelstora företag svårt att få tillträde till upphandling. Kommissionen har lagt fram initiativ som gör det lättare för företag, inklusive små och medelstora företag, att delta i offentlig upphandling, även gränsöverskridande⁷⁰. Syftet är att öka de små och medelstora

⁶⁹ COM(2022) 760 final.

⁷⁰ COM(2017) 572 final. Under 2020 och 2021 offentliggjorde kommissionen två studier om små och medelstora företags deltagande i offentlig upphandling: <https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/eec8227c-ecc4-11ea-b3c6-01aa75ed71a1> och <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/46111/attachments/1/translations/en/renditions/native>. Två broschyrer publicerades 2023 för att främja nystartade företags deltagande i offentlig upphandling:

företagens andel av offentlig upphandling så att den motsvarar deras samlade andel av ekonomin. För att få fler små och medelstora företag att delta i offentlig upphandling kommer det att vara viktigt att främja användningen av standardiserade bestämmelser och klausuler i upphandlingsdokumenten, särskilt för kontrakt med låg risk eller lågt värde, så att det blir lättare för små och medelstora företag att hantera upphandlingsdokumenten. Metoder som ökar de små och medelstora företagens deltagande bör främjas, t.ex. användningen av villkor som är lämpliga för små och medelstora företag (gynnsammare finansiella krav och betalningsvillkor).

Kommissionen kommer att göra följande:

- **Åtgärd 13:** Främja användningen av standardiserade upphandlingsbestämmelser och upphandlingsvillkor som är lämpliga för små och medelstora företag för att öka de små och medelstora företagens deltagande i offentlig upphandling.

3.2.4 Göra det lättare för små och medelstora företag att få tillgång till hållbar finansiering

Små och medelstora företag spelar en viktig roll när det gäller att hjälpa Europa att uppnå sina klimatneutralitetsmål och andra miljömål⁷¹. Det är därför viktigt att skaffa finansiering för små och medelstora företags hållbarhetsomställning, och samtidigt minimera den administrativa bördan. För att förverkliga sin fulla potential för att övergå till en hållbar ekonomi behöver små och medelstora företag i synnerhet 1) en enkel och standardiserad ram för att rapportera om frågor som rör miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning och 2) finansinstitut som stöder dem i sina ansträngningar att ställa om till att vara hållbara företag.

Trots de åtgärder som redan har vidtagits för att tillgodose deras behov⁷² har små och medelstora företag svårt att få tag i finansiering för sina gröna projekt. Små och medelstora företag, med undantag för börsnoterade sådana, omfattas formellt inte av kraven i EU:s ram för hållbar finansiering. Kommissionen är dock medveten om att dessa små och medelstora företag allt oftare uppmanas av sina partner i finansierings- och värdekedjan att lämna hållbarhetsinformation, ofta i ett icke-standardiserat format. Mot denna bakgrund förstår kommissionen de små och medelstora företagens oro över spridningseffekterna av dessa nya regler om hållbarhetsrapportering.

Kommissionen vidtar åtgärder för att ta itu med dessa problem. För det första har kommissionen uppmuntrat⁷³ stora företag och finansförmedlare att tillämpa proportionalitetsprincipen i sina kontakter med små och medelstora företag och att visa återhållsamhet när de begär information från partner i små och medelstora företags värdekedjor. Den har också lagt fram särskild vägledning, bland annat om frivilliga verktyg som små och medelstora företag kan använda för att få tillgång till omställningsfinansiering.

<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/54254?locale=sv>,
<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/54276?locale=sv>.

⁷¹ Verksamhetsrapport 2023 från OECD:s plattform för finansiering av små och medelstora företag för hållbarhet (s. 6), <https://www.oecd.org/cfe/smes/SME%20activity-report-2023.pdf>.

⁷² Senast genom kommissionens meddelande *En ram för hållbar finansiering som fungerar i praktiken* från juni 2023, COM(2023) 317 final, där man särskilt efterlyser en inkluderande, användbar och proportionell ram för att göra det möjligt för små och medelstora företag att skaffa finansiering för sin hållbarhetsomställning.

⁷³ Kommissionens rekommendation (EU) 2023/1425 om underlättande av finansiering för omställningen till en hållbar ekonomi

Förenklade rapporteringsstandarder för börsnoterade små och medelstora företag håller på att utarbetas av European Financial Reporting Advisory Group (Efrag).

Kommissionen kommer att se till att dessa standarder för börsnoterade små och medelstora företag är proportionerliga. Standarderna kommer att begränsa den information som börsnoterade små och medelstora företag som omfattas av direktivet om företagens hållbarhetsrapportering är skyldiga att rapportera. De kommer också att utgöra en rättslig gräns för den information som de europeiska standarderna för hållbarhetsrapportering kan kräva att stora företag inhämtar från små och medelstora företag i deras värdekedja, och därmed begränsa spridningseffekterna. Detta är en viktig skyddsåtgärd från direktivet om företagens hållbarhetsrapportering för att förhindra att de rapporteringskrav som åläggs stora företag får en alltför stor indirekt påverkan på små och medelstora företag. Kommissionen kommer att sträva efter att i de pågående förhandlingarna om direktivet om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet se till att dessa skyddsåtgärder förs över i det sammanhanget. Dessutom kommer Efrag att utveckla en frivillig standard för onoterade små och medelstora företag. Små och medelstora företag kan använda denna för att standardisera den hållbarhetsinformation som de vill rapportera, vilket skapar bättre möjligheter att få fram grön finansiering och därmed underlätta omställningen till en hållbar ekonomi.

Användarvänliga verktyg, information och kunskapsutbyte, i samarbete med berörda parter inom industrin, kommer att hjälpa små och medelstora företag att navigera i EU:s ram för hållbar finansiering. Till exempel bör förenklade strategier, som utvecklats tillsammans med plattformen för hållbar finansiering, göra det möjligt för onoterade små och medelstora företag att dra nytta av taxonomin.

Dessutom måste finansinstituten stödja små och medelstora företag i deras ansträngningar att ställa om till att vara hållbara företag. Detta kräver en bättre integrering av grön finansiering till små och medelstora företag i bankernas affärsmodeller. Det finns ett behov av att definiera begreppet gröna lån och att på EU-nivå fastställa standarder för gröna lån för att öka användningen av dem. Att inkludera sådana lån till små och medelstora företag i täljaren för bankernas andel gröna tillgångar bör till exempel göra den gröna utlåningen till små och medelstora företag mer synlig och uppmuntra finansinstituten att tillhandahålla små och medelstora företag hållbar finansiering.

På grundval av resultaten av olika pågående kommissionsstudier om små och medelstora företag och taxonomirapportering/hållbar finansiering kommer kommissionen att göra följande:

- **Åtgärd 14:** Säkerställa att små och medelstora företag har en enkel och standardiserad ram för rapportering om frågor som rör miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning, genom att begränsa risken för att upplysningskraven sprider sig vidare till onoterade små och medelstora företag i värdekedjan för företag som omfattas av direktivet om företagens hållbarhetsrapportering, och genom att säkerställa ett snabbt genomförande av frivilliga standarder för onoterade små och medelstora företag.
- **Åtgärd 15:** Uppmuntra finansinstitut att inkludera grön finansiering till små och medelstora företag i sina affärsmodeller genom att
 - a. utarbeta en standard eller en definition av gröna lån, särskilt för små och medelstora företag, baserad på kommande råd från Europeiska bankmyndigheten⁷⁴,

⁷⁴ Kommissionens uppmaning till EBA om att ge råd om gröna lån och hypotekslån i november 2022.

b. utvärdera en småföretagarvänlig anpassning av andelen gröna tillgångar som ska beaktas vid en framtida uppdatering av den delegerade akten om taxonomiupplysningar.

3.3 Ge tillgång till kompetent personal

Det sätt på vilket små och medelstora företag och deras arbetstagare lär sig, deltar i samhället och bedriver sin dagliga verksamhet förändras i takt med den tekniska utvecklingen och till följd av globala och demografiska utmaningar. Små och medelstora företag behöver tillgång till en kvalificerad arbetsstyrka för att hantera dessa förändringar och säkerställa sin motståndskraft och samtidigt bidra till samhället, produktiviteten och innovationen.

Kommissionen bygger vidare på den europeiska kompetensagendan⁷⁵ för att hjälpa medlemsstaterna att se till att 60 % av alla vuxna i arbetsför ålder varje år deltar i utbildningsprogram, i linje med det mål som fastställs i handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter⁷⁶. Europaåret för kompetens och EU:s exemplära ekonomiska resurser för kompetensutveckling under programperioden inom ramen för den fleråriga budgetramen 2021–2027, till exempel uppskattningsvis 65 miljarder euro från faciliteten för återhämtning och resiliens och Europeiska socialfonden+, utgör också en unik möjlighet att påskynda åtgärder som kan gynna de små och medelstora företagens tillgång till en djupgående och mångsidig kompetensreserv, såsom förslagen om digital utbildning och digitala färdigheter⁷⁷. Här kommer pilotprojektet om det europeiska intyget om digitala färdigheter⁷⁸, i samarbete med medlemsstaterna och berörda parter, att bidra till att öka insynen i och erkännandet av digitala färdigheter och underlätta de små och medelstora företagens tillgång till de talanger som de behöver för den digitala omställningen.

Som ett led i moderniseringen av yrkesutbildningssystemen⁷⁹, stöder EU också yrkeskunskapscentrum⁸⁰ för att utveckla lokala kompetensekosystem inom alltifrån avancerad tillverkning till artificiell intelligens, vattenteknik och stadsförgröning. De har ett nära samarbete med företag, inklusive små och medelstora företag, och bidrar till regional utveckling, entreprenörskap, innovation och strategier för smart specialisering. Den europeiska alliansen för lärlingsutbildning stöder arbetet med att främja fler och bättre lärlingsutbildningar i hela EU, eftersom det behövs effektiva utbildningsvägar för att få de kvalificerade arbetstagare som företagen, särskilt de små och medelstora företagen, behöver.

Inom ramen för EU:s kompetenspakt⁸¹ arbetar 18 storskaliga kompetenspartnerskap som omfattar alla industriella ekosystem med att kartlägga kompetensbehov och införa

⁷⁵ COM(2020) 274 final.

⁷⁶ Handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter, som godkändes av stats- och regeringscheferna 2020, <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1607&langId=en>.

⁷⁷ COM(2023) 205 final och COM(2023) 206 final.

⁷⁸ <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan/action-9?>

⁷⁹ Rådets rekommendation 2020/C 417/01.

⁸⁰ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1501&langId=sv>.

⁸¹ Pakten uppmuntrar också partnerskap på regional nivå för att stödja kompetensutveckling och omskolning av arbetskraften, även i små och medelstora företag. Enligt undersökningsresultaten beräknas medlemmarna i pakten sedan starten 2020 uppskattningsvis uppgå till nästan två miljoner personer. Dessutom har medlemmarna gjort en sammanlagd investering på nästan 160 miljoner euro i kompetensutveckling och omskolning. https://pact-for-skills.ec.europa.eu/index_en.

utbildning i företag och deras leveranskedjor för att fortbilda och omskola 10 miljoner arbetstagare fram till 2030. Små och medelstora företag är aktivt och direkt engagerade i alla storskaliga kompetenspartnerskap, både som enskilda medlemmar och indirekt via branschorganisationer. Samarbetet med andra aktörer, såsom arbetsmarknadens parter, och nätverk inom ramen för kompetenspartnerskapen ger dem tillgång till utbildningsprogram, innehåll och material som de annars ofta inte skulle ha haft på grund av sin begränsade storlek och sina begränsade resurser.

Enterprise Europe Network spelar en viktig roll när det gäller att tillhandahålla utbildning till små och medelstora företag för att hjälpa dem att uppfylla nya krav, ta vara på möjligheterna med åtgärder som rättsakten om nettonollindustri eller akten om kritiska råvaror och hantera konsekvenserna av den gröna given och hållbarhetslagstiftningen, till exempel direktivet om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet.

Entreprenörsfärdigheter är avgörande för att hjälpa befintliga företagare att utveckla sin verksamhet och för att uppmuntra fler människor att starta eget. För att förbättra kvinnors möjligheter att bli företagare har kommissionen bedrivit upplysningsverksamhet i kombination med utbildning, mentorskap och coachning samt förbättrat kvinnliga entreprenörers tillgång till finansiering och företagsnätverk. Erasmus för unga företagare⁸² har till exempel gett stöd till över 9 000 kvinnliga företagare och Women TechEU⁸³ har erbjudit finansiering till företag som grundats av kvinnor med en budget på över 10 miljoner euro. Det krävs dock ytterligare arbete för att tillvarata den fulla entreprenörspotentialen hos kvinnor, ungdomar och grupper som riskerar utestängning.

Slutligen måste det också bli lättare för små och medelstora företag att locka till sig talanger från utlandet. Kommissionen kommer senare i år att lägga fram ett paket för att maximera talangers möjlighet till rörlighet som kommer att omfatta ett lagstiftningsförslag om inrättande av en EU-talangreserv och ett initiativ för att tillsammans med medlemsstaterna arbeta för att underlätta ett snabbare erkännande av yrkeskvalifikationer för tredjelandsmedborgare, bland annat genom partnerskap med tredjeländer, för att förbättra rekrytering och jobbmatchning.

Kommissionen kommer att göra följande:

- **Åtgärd 16:** Senast fjärde kvartalet 2023 lägga fram ett förslag om att inrätta en EU-talangreserv och ett initiativ för att förbättra erkännandet av tredjelandsmedborgares kvalifikationer och färdigheter för att avhjälpa kompetensbristen på EU:s arbetsmarknad.
- **Åtgärd 17:** Arbeta tillsammans med grupper som fortfarande har stor outnyttjad entreprenörspotential, såsom kvinnor, ungdomar och personer med funktionsnedsättning, genom upplysning, mentorskap och coachning.

⁸² <https://www.erasmus-entrepreneurs.eu/>.

⁸³ https://eisma.ec.europa.eu/programmes/european-innovation-ecosystems/women-techeu_en.

3.4 Stöd till små och medelstora företag under hela deras livscykel

3.4.1 Starta ett nytt företag

Sedan översynen av småföretagsakten⁸⁴ har kommissionen tillsammans med medlemsstaterna arbetat för att minska den tid det tar att starta nya företag. Initiativet för uppstartsföretag och expanderande företag från 2016⁸⁵ omfattade en rad åtgärder för att göra det mer attraktivt för företagare att starta och expandera företag i Europa. Kommissionen uppmuntrar också medlemsstaterna att främja nyföretagandet genom att tillämpa de principer och den bästa praxis som beskrivs i förklaringen om EU:s standard för nystartade företag⁸⁶, till exempel att

- göra det lättare för nystartade företag att inrätta nya rättsliga enheter, både online och offline, på kortast möjliga tid och till lägsta möjliga kostnad, bland annat genom att göra det möjligt att lämna in administrativa handlingar online för att starta ett nytt företag eller dotterbolag i andra medlemsstater⁸⁷,
- införa en snabbfil för nystartade företag (inklusive en helpdesk för marknadstillträde) genom att ha en gemensam kontaktpunkt online som ger fullständig information om nationella administrativa krav och finansieringsmöjligheter, som ska kopplas till den gemensamma digitala ingången,
- stödja mångfald och inkludering, även i linje med handlingsplanen för den sociala ekonomin⁸⁸.

3.4.2 Expandera verksamheten

Åtgärderna i detta meddelande kommer att göra det möjligt för små och medelstora företag att konkurrera och växa. Små och medelstora företag definieras för närvarande som företag med färre än 250 anställda, i kombination med en årsomsättning på upp till 50 miljoner euro eller en balansomslutning på upp till 43 miljoner euro. Dessa tröskelvärden fastställdes 2003. Tjugo år senare omfattas de allra flesta företag fortfarande av definitionen av små och medelstora företag, även om vissa företag växer ur definitionen och blir så kallade midcap-företag.

Under 2021 utvärderade kommissionen definitionen av små och medelstora företag och drog slutsatsen att den fortfarande var relevant (den genomsnittliga omsättningen för små och medelstora företag i EU låg fortfarande långt under tröskelvärdet)⁸⁹. Denna utvärdering baserades på uppgifter från 2018 och kunde inte återspegla effekterna av pandemin, kriget i Ukraina och energikrisen, som har skakat EU:s ekonomi sedan dess, och i synnerhet har lett till en betydande inflationsökning som endast gradvis håller på att minska. Mot bakgrund av dagens och framtida ekonomiska utmaningar – alltifrån digitalisering till demografiska förändringar – kan det dessutom vara lämpligt att i högre grad uppmärksamma de produktivitetsvinster som gjorts under de senaste två årtiondena genom att ta hänsyn till dem vid fastställandet av de övre gränserna för att räknas som litet eller medelstort företag.

⁸⁴ COM(2011) 78 slutlig.

⁸⁵ COM(2016) 733 final.

⁸⁶ <https://startupnationsstandard.eu/files/SNS-declaration.pdf>.

⁸⁷ I linje med direktiv (EU) 2019/1151 och förslaget COM(2023) 177 final.

⁸⁸ COM(2021) 778 final.

⁸⁹ Kommissionens senaste utvärdering i SWD(2021) 280 final.

Vid 2021 års utvärdering konstaterades också att det fanns ett behov av att titta närmare på de utmaningar som företagen ställs inför när de har vuxit ur fasen som litet eller medelstort företag⁹⁰. Det kan till exempel finnas tröskeleffekter om ett växande företag går miste om fördelarna med vissa åtgärder till förmån för små och medelstora företag om det överskrider någon av dessa parametrar.

En nyligen genomförd studie från kommissionen visade midcap-bolagens viktiga roll i EU:s ekonomi⁹¹: små (250–499 anställda) och stora midcap-bolag (500–1 499 anställda) står tillsammans för mer än 13 % av den totala sysselsättningen i den europeiska icke-finansiella företagssektorn. Andelen midcap-bolag är särskilt hög i industriella ekosystem som är avgörande för EU:s konkurrenskraft och tekniska suveränitet: elektronik, rymd- och försvarsteknik, energi, energiintensiva industrier och hälsa.

Det finns olika finansieringssystem för riskfinansiering och expansion som godkänts av Europeiska kommissionen för att stödja deras dynamiska tillväxtprocess och komma till rätta med finansieringsunderskottet. Riktlinjerna för statligt stöd för att främja riskfinansieringsinvesteringar innehåller en definition av små midcap-bolag och tillåter stöd till dessa företag på vissa villkor. Kommissionen gör det också möjligt för medlemsstaterna att stödja midcap-bolag inom ramen för den tillfälliga kris- och omställningsramen⁹² och den reviderade allmänna gruppundantagsförordningen⁹³.

Små midcap-bolag växer vanligtvis snabbare, är mer innovativa och hanterar digitaliseringen bättre än små och medelstora företag, men de står fortfarande inför vissa utmaningar, såsom bristen på kvalificerad personal eller den administrativa bördan. Statistiken om små midcap-bolag är begränsad och det saknas en enhetlig strategi för att stödja tillväxten i små midcap-bolag.

Kommissionen kommer att göra följande:

- **Åtgärd 18:** Vara uppmärksam på behoven hos företag som överskrider tröskelvärdena i definitionen av små och medelstora företag samt det bredare spektrumet av små midcap-företag, och kommer **senast vid utgången av 2023 att**
 - a. analysera effekterna av hög inflation och långsiktiga produktivitetsökningar, samt samspelet med eventuella ytterligare åtgärder för midcap-bolag, för att – när det är motiverat – höja de finansiella tröskelvärdena i den nuvarande definitionen av små och medelstora företag,
 - b. utveckla en harmoniserad definition av små midcap-bolag,
 - c. **därefter** vidta nödvändiga åtgärder för att återspegla en reviderad definition av små och medelstora företag i relevanta rättsakter, och
 - d. bygga upp en datauppsättning baserat på definitionen av små midcap-bolag och bedöma möjliga åtgärder för att hjälpa dessa företag att växa (vilket bland annat kan handla om att i anpassad form tillämpa vissa åtgärder som gynnar små och medelstora företag).

⁹⁰ SWD(2021) 280 final.

⁹¹ Study to map, measure and portray the EU mid-cap landscape, 2022, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ad5fdad5-6a33-11ed-b14f-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-277396461>.

⁹² COM(2023) 1711.

⁹³ Kommissionens förordning (EU) 2023/1315.

3.4.3 Att överlåta företaget, förebygga insolvens och ge entreprenörer en andra chans

Framgångsrika företagsöverlåtelser gynnar Europas ekonomi och sociala struktur och förhindrar att arbetstillfällena försvinner och skyddar den ekonomiska verksamheten.

Kommissionens rekommendation om företagsöverlåtelser, som behandlar viktiga rättsliga, skattemässiga och administrativa aspekter av företagsöverlåtelser, är giltig än i dag⁹⁴. Kommissionen har främjat bästa praxis vid företagsöverlåtelser som utvecklats antingen inom ramen för flera EU-finansierade projekt⁹⁵ eller av andra aktörer som arbetar på området. Under 2021 genomförde kommissionen en studie för att förbättra faktaunderlaget om företagsöverlåtelser⁹⁶. I sitt förslag till rådets rekommendation om utveckling av ramvillkor för den sociala ekonomin⁹⁷ rekommenderar kommissionen dessutom medlemsstaterna att se till att det finns en ram som möjliggör företagsöverlåtelser till anställda som kan bilda arbetstagarcooperativ. Med tanke på företagsöverlåtelsernas betydelse är kommissionen beredd att utvärdera den senaste händelseutvecklingen i medlemsstaterna.

Early Warning Europe Mentor Academy⁹⁸ kommer att utveckla ett webbaserat utbildningsprogram för mentorer som kommer att bättre kunna stödja företag som riskerar insolvens och hjälpa företagsägare att överlåta sitt företag till nästa generation.

Eftersom omkring 50 % av alla nya företag går i konkurs under de första fem åren⁹⁹ stöder kommissionens insolvenspolitik företagare som har gått i konkurs för att snabbt kunna ge dem en andra chans. Rekonstruktions- och insolvensdirektivet syftar till att förhindra konkurs och hjälpa insolventa företag att komma på fötter igen. Senast i mitten av 2026 kommer kommissionen att rapportera om tillämpningen och effekterna av direktivets bestämmelser. Dessutom föreslog kommissionen 2022, som en del av kapitalmarknadsunionen, ett direktiv om harmonisering av vissa aspekter av insolvenslagstiftningen¹⁰⁰. Dess mest innovativa inslag är införandet av ett förenklat, snabbt och kostnadseffektivt avvecklingsförfarande för mikroföretag. Kommissionen uppmanar medlagstiftaren att snabbt gå vidare med detta förslag. Detta är avgörande för att säkerställa effektivare insolvensförfaranden och därmed ett ökat antal gränsöverskridande investeringar, även för små och medelstora företag.

Kommissionen kommer att göra följande:

- **Åtgärd 19:** Senast andra kvartalet 2024 bedöma ramvillkoren för företagsöverlåtelser i medlemsstaterna tillsammans med nätverket av företrädare för små och medelstora företag.

⁹⁴ Rekommendation 94/1069/EG. Kommissionen föreslog till exempel riktade skatteincitament, såsom villkorad sänkning av arvs- och gåvoskatter i samband med familjeärv, villkorade skatteuppskov eller skattelättnader för återinvesteringar, eller särskilda skatteincitament för att uppmuntra överlåtelse av företaget till anställda – i syfte att säkerställa att överlåtelsskatterna inte äventyrar företagets överlevnad.

⁹⁵ https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/supporting-entrepreneurship/transfer-businesses_en.

⁹⁶ <https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/fdfae129-69bb-11eb-aeb5-01aa75ed71a1>.

⁹⁷ COM(2023) 316 final.

⁹⁸ <https://www.earlywarningeurope.eu/mentor-academy>.

⁹⁹ COM(2012) 795 final.

¹⁰⁰ COM(2022) 702 final.

4 Slutsatser

Små och medelstora företag fortsätter att navigera i ett mycket osäkert ekonomiskt klimat. Sjunkande men ihållande inflationsnivåer kommer att fortsätta att verka hämmande på förädlingsvärdet och sysselsättningen, samtidigt som den geopolitiska osäkerheten kommer att fortsätta att pressa många leveranskedjor.

Utöver finansieringsstödet, däribland kommissionens massiva insatser på totalt cirka 200 miljarder euro fram till 2027, är det därför nödvändigt att öka det politiska stödet till små och medelstora företag, med utgångspunkt i de åtgärder som föreslås i detta meddelande. Alla dessa åtgärder kretsar kring de små och medelstora företagens tre största operativa utmaningar – administrativ börda, finansiering och kompetens – i syfte att uppnå mycket konkreta mål: att tillhandahålla ett stödjande regelverk, minska rapporteringskraven, förenkla skatterna, främja likviditeten, förbättra tillgången till finansiering, ge små och medelstora företag tillgång till rätt kompetens och stödja dem under hela deras livscykel.

Som påpekas i kommissionens strategi för små och medelstora företag¹⁰¹ måste alla aktörer – EU-institutioner, nationella, regionala och lokala myndigheter, små och medelstora företag, stora företag, arbetsmarknadens parter, det civila samhället och investerare – arbeta tillsammans i starkt partnerskap för att ge små och medelstora företag effektivt stöd och hjälp. Kommissionen uppmanar särskilt medlemsstaterna att tillämpa principen om att tänka småskaligt först på nationell, regional och lokal nivå.

För kommissionens del måste alla tänkbara åtgärder vidtas för att göra livet enklare och tydligare för små och medelstora företag. Centralt i kommissionens strategi är att tillhandahålla kortsiktigt stöd, lägga grunden för deras långsiktiga konkurrenskraft och motståndskraft och främja ett rättvist och småföretagarvänligt företagsklimat.

¹⁰¹ COM(2020) 103 final.